

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 martie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Râșcani, mun.Chișinău din 21 martie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016, declarate de părțile vătămate Parasca-Caraseni Nadejda, Caraseni Iuliana, Caraseni Olga și Caraseni Alexandrina-Elena, de Caraseni Gheorghe și inculpatul

Nichitin Iurii xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 18.04.2014 - 21.03.2016,

2. Instanța de apel: 25.05.2016 - 03.11.2016,

3. Instanța de recurs: 07.02.2017 - 21.03.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Râșcani, mun.Chișinău din 21 martie 2016, Nichitin Iurii a fost condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, iar conform art.90 Cod penal, pedeapsa aplicată acestuia a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate Parasca-Caraseni Nadejda, Caraseni Iuliana, Caraseni Olga și Caraseni Alexandrina, a fost admisă parțial dispunându-se încasarea de la Nichitin Iurii a prejudiciului material, moral și cheltuieli judiciare în beneficiul lui N.Parasca-Caraseni a sumei de 206,73 lei și 413,46 lei; A.Caraseni a sumei de 1230,12 lei și 2460,24 lei; Iu.Caraseni a sumei de 427,19 lei și 854,38 lei și O.Caraseni a sumei de 586,13 lei și 1172,26 lei. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Nichitin Iurii, la 24 februarie 2013, aproximativ la ora 08.30, deplasându-se la volanul automobilul de model „Hyundai HI”, cu n/î C PU 96, din direcția or.Stăuceni în direcția or.Cricova, nu a manifestat prudență sporită, nu a ținut cont de condițiile climaterice nefavorabile și starea carosabilului, a admis alunecarea anvelopelor pe suprafața carosabilului, care era acoperit cu polei, contrar cerințelor art.45 subpct.(1) și (2), art.42 subpct.(2) din Regulamentul Circulației Rutiere, potrivit căroră, „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să

oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, „în afara localităților conducătorul trebuie să conducă vehiculele cât mai aproape de marginea dreaptă a carosabilului”, în rezultatul cărui fapt a pierdut controlul asupra conducerii vehiculului, a ieșit pe banda cu sens opus și s-a ciocnit cu automobilul de model „Volkswagen Polo”, cu n/î C MU 056, condus de Parasca-Caraseni Nadejda, care se deplasa regulamentar din sens opus, din direcția orașului Cricova, ambele unități de transport au fost tehnic defectate considerabil.

În rezultatul accidentului rutier, pasagerilor minori ce s-au aflat în automobilul de model „Volkswagen Polo”, le-au fost cauzate lui: - A.Caraseni, conform raportului de expertiză medico-legală nr.180D din 05.02.2014, vătămare corporală medie, sub formă de fractura radiusului drept în loc tipic fără deplasare, fisura ulnei, traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală; - Iu.Caraseni, conform raportului de expertiză medico-legală nr.177 D din 03.02.2014, contuzia țesuturilor moi multiple a corpului, comoție cerebrală, care nu se supun calificării medico-legale; - O.Caraseni, conform raportului de expertiză medico-legală nr.178D din 31.01.2014, vătămare corporală ușoară sub formă de traumă cranio-cerebrală acută închisă manifestată prin comoție cerebrală, hematom, excoriații pe față și lui Parasca-Caraseni Nadejda, conform raportului de expertiză nr.219D din 03.02.2014, vătămare corporală neînsemnată sub formă de echimoze pe față și articulația genunchilor bilateral.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- părțile vătămate Caraseni Gheorghe și Parasca-Caraseni Nadejda, reprezentantul părților vătămate și civile Caraseni Alexandrina-Elena, Caraseni Iuliana, Caraseni Olga, care au solicitat casarea sentinței în latura civilă, și anume în partea în care a fost respinsă acțiunea civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care aceasta să fie admisă integral în mărimea solicitată, deoarece instanța neîntemeiat a respins o parte din pierderile financiare suportate de părțile vătămate, de rând ce în urma accidentului rutier partea vătămată N.Parasca-Caraseni a fost sustrasă de la activitatea sa în cadrul întreprinderii individuale și din această cauză a suferit un venit ratat ce constituie suma de 15609,40 lei. La fel, în legătură cu aflarea fiicelor în spital, a avut necesitate de multiple convorbiri telefonice cu ele și medicii spitalului, cu reprezentanții organelor de urmărire penală, angajații Companiei de asigurări „Asito” care, conform facturii fiscale Orange nr.1439526 din 18.12.2013, constituie suma de 1045,50 lei, precum și suma de 1645 lei ce constituie cheltuielile pentru motorină - deplasări la compania de asigurări pentru expertiza automobilului avariat și deplasările efectuate la spital cu un automobil închiriat, fiind achitată suma de 45000 lei, astfel prejudiciul material constituind suma totală de 64847,77 lei; - instanța deși corect a dispus încasarea prejudiciului moral, însă incorect a diminuat suma acestuia, care a fost argumentată, deoarece în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, patru persoane s-au ales cu vătămări corporale, dintre care trei minori, fapt ce le-a cauzat dureri fizice, dar și stres psihologic puternic, emoții negative de lungă durată și griji pentru sănătatea copiilor, suferite de toți membrii familiei, astfel că suma prejudiciului moral în mărime totală de 60000 lei va fi unul echitabil, reieșind din gradul de suferințe cauzat; - instanța nu s-a expus asupra cheltuielilor pentru asistența juridică acordată de avocat, care rezultă din contractul nr.27/2014 din 12.05.2014, în baza căruia s-a achitat un onorariu de 2000 lei, precum și asupra acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Gh.Caraseni, care a solicitat încasarea de la inculpat în folosul său a prejudiciului material în sumă de 10419 lei și a celui moral în sumă de 15000 lei, care deși a fost menționată în partea descriptivă a sentinței, în dispozitiv lipsește soluționarea acesteia;

- inculpatul, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că nu au fost prezentate probe ce ar fi demonstrat vinovăția sa; - instanța și-a baza concluziile pe declarațiile lui N.Parasca-Caraseni și A.Caraseni, lăsând fără apreciere declarațiile sale și a martorului A.Spinatiev; - instanța nu a exclus ipoteza vinovăției celui de-al doilea conducător auto și a ignorat concluziile expertizei autotrasologice, din care rezultă că conducătorul automobilului „Volkswagen Polo” avea posibilitatea tehnică de a evita tamponarea cu automobilul „Hyundai H1” folosind frâna; - expertiza efectuată pe caz nu a stabilit vreo legătură de cauzalitate între acțiunile lui și urmările rezultate din accidentul rutier; - la examinarea cazului nu s-a luat în considerație condițiile climaterice și starea drumului asupra producerii accidentului rutier, deși urmau să țină cont în corespundere cu pct.12 alin.(4), (5) al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.20 din 08.07.1999, precum și faptul că la numirea expertizei nu a fost prezentat expertului automobilul părții adverse; - vătămările corporale ce au fost cauzate lui A.Caraseni nu au legătură cauzală cu accidentul rutier, ci ca urmare a căderii în șanț, deja după accident, deoarece nu era fixată centura de siguranță; - la stabilirea pedepsei, instanța nu a ținut seama de circumstanțele atenuante prezente la caz, că nu are antecedente penale, dar are la întreținere un copil minor, lipsa indicatorului rutier „Drum lunecos”, lipsa deservirii corespunzătoare a acestei porțiuni de traseu de către serviciile de gestionare a drumurilor, că nu a depășit viteza regulamentară, și ca urmare i-a aplicat o pedeapsă prea severă; - incorect instanța a dispus și aplicarea pedepsei complementare, de rând ce conducerea unității de transport constituie o necesitate vitală pentru el de a duce copilul la școală, în interese de serviciu, iar privându-l de acest drept va fi în imposibilitate de a asigura existența familiei, aceasta fiind unica sursă de venit.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016, au fost admise în parte apelurile declarate de părțile vătămăte și inculpat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Nichita Iurii recunoscut vinovat în baza art.264 alin.(1) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, în partea încasării prejudiciului moral, dispunându-se încasarea de la Iu.Nichitin în folosul lui N.Parasca-Caraseni suma de 2000 lei, și în folosul ei a câte 2000 lei pentru minorele A.Caraseni, Iu.Caraseni și O.Caraseni, în rest cerințele au fost respinse, ca neîntemeiate.

Acțiunea civilă înaintată de N.Parasca-Caraseni cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra despăgubirilor materiale să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Instanța de apel, examinând materialele cauzei a constatat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată. Astfel, necătând la faptul că Iu.Nichitin nu și-a recunoscut vina, aceasta a fost dovedită integral prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele - declarațiile părților vătămăte N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, care unanim au declarat că în ziua accidentului era ceață și polei, la ieșirea din orașel după cotitura din partea din față a apărut automobilul de model „Hyundai” și au observat că acesta a derapat spre acostament, apoi un pic la purtat pe drum într-o curbă și a început să alunece spre ei cu o viteză foarte mare, practic frontal, după care au simțit o lovitură, de la care mașinele au fost întoarse;

- declarațiile martorului A.Spinatev, care a explicat că deplasându-se cu mașina de model „Hyundai” spre Cricova, într-un moment a observat o mașină în sens opus și a spus șoferului că poate fi lunecos. Trecând de o ocolire a drumului, a început să-i poarte pe acostament, după care i-a întors și i-a aruncat înapoi la drum, atunci au văzut cum spre ei venea o mașină. Până la cele întâmplate ei se deplasau cu viteza de până la 50 km/h și afară era ceață. Nu cunoaște la ce distanță se afla mașina carea venea spre ei, dar crede că aproximativ la 150-200 metri. În momentul impactului, mașina „Hyundai” era în centrul traseului, iar mașina roșie era fixată la fel în mijlocul drumului. Ei pe loc au fotografiat urma de frânare pe gheață, care era aproximativ de 20-22 metri. După cele întâmplate au așteptat poliția, care au făcut fotografii, dar nu cunoaște dacă au fotografiat urmele de frânare;

- a expertului M.Tverdohleb, care nu indică direct la circumstanțele producerii accidentului și la comiterea infracțiunii imputate, dar acestea coroborează cu declarațiile părților vătămate și celelalte probe, cât și prin actele cauzei - procesele-verbale de cercetare a locului accidentului rutier din 24.12.2013, tabelul fotografic și schița accidentului rutier, de examinare medicală de constatare a consumului alcoolului, stării de ebrietate și a naturii ei nr.2270 și nr.2299 din 24.12.2013, rapoartele de expertiză medico-legale nr.180/D, 177/D, 178/D și 219/D din 05.02.2014, 03.02.2014, 31.01.2014 în privința părților vătămate, care analizate în ansamblu, demonstrează că Iu.Nichitin prin acțiunile sale a săvârșit încălcarea regulilor de securitate a circulației comise de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, adică infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(1) Cod penal.

Respectiv, instanța de apel, reieșind din probele sus menționate, a apreciat critic și a respins ca nefondată poziția inculpatului Iu.Nichitin, precum că vinovat de comiterea accidentului este șoferul automobilului de model „Volkswagen Polo”, N.Parasca-Caraseni, fiindcă probele enumerate demonstrează cu certitudine vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate, precum și afirmația ultimului că leziunile corporale cauzate părților vătămate nu sunt în legătură cauzală directă cu acțiunile lui.

Respins de instanță a fost și argumentul inculpatului, precum că instanța a ignorat concluziile expertizei judiciare autotrasologica nr.712 din 12.05.2015, care nu a stabilit vreo legătură de cauzalitate între acțiunile sau inacțiunile sale și urmările rezultate din accidentul rutier și nu a stabilit că accidentul s-a produs din vina sa, deoarece aceasta nicidecum nu demonstrează nevinovăția inculpatului, or, potrivit art.101 Cod de procedură penală, nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

Ca neîntemeiată a fost respinsă de către instanță și afirmația inculpatului, precum că prima instanță nu a luat în considerație influența condițiilor climaterice și a stării drumului asupra producerii accidentului rutier or, după cum s-a constatat, anume Iu.Nichitin nu a asigurat comportament corect privind respectarea securității circulației rutiere, și anume dânsul nu a manifestat prudență sporită în situația creată, nu a ținut cont de condițiile climaterice nefavorabile și starea carosabilului, a admis alunecarea anvelopelor pe suprafața carosabilului, care era acoperit cu polei, contrar cerințelor art.45 subpct.1 și 2, 42 subpct.2 din Regulamentul Circulației Rutiere și, ca urmare, a pierdut controlul asupra conducerii vehiculului, a ieșit pe banda cu sens opus și a comis ciocnirea cu automobilul de model „Volkswagen Polo”, condus de N.Parasca-Caraseni, care se deplasa regulamentar din sens opus.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatului de prima instanță, reieșind din cumulul de circumstanțe reale și personale, precum și cele atenuante prezente în cauză - caracterul și gradul prejudiciabil și de pericol social al infracțiunii săvârșite de inculpat, care a fost comisă din imprudență și face parte din categoria infracțiunilor ușoare, de persoana inculpatului, care anterior nu a fost condamnat, este angajat în câmpul muncii, de faptul că are la întreținere un copil minor, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță incorect a considerat că corectarea și reeducarea lui Iu.Nichitin este posibilă doar prin aplicarea pedepsei închisorii cu suspendarea executării ei în temeiul art.90 Cod penal, pe când sancțiunea legii pentru care se face vinovat inculpatul prevede și pedeapsa amenzii fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pe care instanța de apel a considerat-o ca fiind una aptă ce va duce la îndreptarea și reeducarea lui fără izolare de societate.

Cât privește apelul declarat de părțile vătămate, instanța de apel a considerat că acesta este fondat, urmând a fi admis în partea încasării prejudiciului moral, deoarece din actele cauzei incontestabil s-a confirmat faptul că acestea au avut mari retrăiri sufletești în urma prejudiciului cauzat prin infracțiune, însă suma solicitată de părțile vătămate în mărime de 60000 lei este una exagerată, astfel, reieșind din suferințele morale și durerile fizice suportate, în urma prejudiciului cauzat prin infracțiune de către inculpat, a conchis că suma de câte 2000 lei cu titlu de despăgubiri morale fiecărei părți vătămate, va fi una proporțională cu cele suportate de către acestea.

La fel, instanța de apel, luând în considerație prevederile art.225 alin.(3) și 387 alin.(3) Cod de procedură penală, precum și faptul că de către părțile vătămate și reprezentantul său, V.Țurcan nu au fost prezentate careva probe incontestabile pentru stabilirea concretă a cuantumului prejudiciului material, iar acesta nu este posibil de constatat fără a amâna judecarea cauzei, a ajuns la concluzia de a admite în principiu acțiunea civilă, privind încasarea daunei materiale, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- părțile vătămate N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, Iu.Caraseni, O.Caraseni, Gh.Caraseni care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Iu.Nichitin să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, cu admitrea integrală a acțiunii civile, deoarece pedeapsa aplicată inculpatului de instanța de apel este neproporțională cu gravitatea infracțiunii și urmările survenite; - pentru fapta săvârșită inculpatul urmează a fi privat de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un anumit termen, acesta prezentînd pericol pentru alți participanți ai traficului rutier; - neîntemeiat instanța a admis în principiu acțiunea civilă în partea prejudiciului material, lasând ca asupra cuantumului acestuia să se expună instanța în ordinea procedurii civile, pe când au fost prezentate documente care confirmă atât cheltuielile pentru investigarea medicală și tratament, cât și pierderile financiare suportate; - neargumentată a rămas de instanță și suma dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 8000 lei; - instanța nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile înaintate de partea vătămată Gh.Caraseni, care a rămas fără soluționare atât în partea prejudiciului material, cât și cel moral;

- inculpatul Iu.Nichitin care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate de el

în apel, astfel, repetat a indicat aceleași motive ca și în apel descrise la pct.3 al prezentei decizii.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat respingerea recursurilor ca inadmisibile, a părților vătămate, care au solicitat declararea recursului inculpatului ca inadmisibil și a inculpatului, care a solicitat declararea recursului părților vătămate, ca inadmisibil, Colegiul penal consideră că recursurile declarate de părțile vătămate Parasca-Caraseni Nadejda, Caraseni Iuliana, Caraseni Olga și Caraseni Alexandrina-Elena și de inculpatul Nichitin Iurii, urmează a fi respinse, iar a lui Caraseni Gheorghe, urmează a admis din următoarele considerente.

Cu referire la recursul părților vătămate N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, Iu.Caraseni, O.Caraseni.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Potrivit textului recursului, recurenții invocă drept temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept în cazul în care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și atunci când instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând aceste temeuri în raport cu motivele invocate, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare.

Totodată, Colegiul reține că autorii recursului sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, și critică hotărârea instanței de apel numai referitor la pedeapsa stabilită lui Iu.Nicihitin, considerând că pedeapsa aplicată acestuia sub formă de amendă fără aplicarea pedepsei complementare, este prea blîndă.

La acest capitol Colegiul penal constată că, instanța de apel, just a admis apelul inculpatului în latura stabilirii pedepsei, concluzionând că la soluționarea acestei chestiunii, prima instanță nu a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.7, 61, 75 Cod penal și nu a argumentat în sentință motivul neaplicării pedepsei alternative prevăzute de lege în sancțiunea articolului de care a fost găsit vinovat.

Astfel, conform prevederilor art.61, 75 Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a inculpatului, și are drept scop restabilirea echității sociale, corijarea vinovatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Colegiul penal menționează că, instanța de apel întemeiat a constatat că prima instanță la numirea pedepsei inculpatului Iu.Nicihitin nu a ținut cont de persoana acestuia, de circumstanțele atenuante prezente în cauză și de scopul pedepsei penale, care este restabilirea echității sociale și corectarea inculpatului. În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul consideră legală concluzia instanței de apel referitor la aplicarea pedepsei sub formă de

amendă inculpatului, pe motiv că cea stabilită de prima instanță nu este proporțională faptei comise de către acesta.

Mai mult că, sancțiunea art.264 alin.(1) Cod penal, în baza căruia I.Nichitin a fost declarat vinovat, prevede pedeapsă sub formă de amendă de pînă la 300 unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau închisoare de pînă la 3 ani, cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani, însă prima instanță nu a argumentat din care motive în privința inculpatului nu pot fi aplicate pedepsele alternative.

În acest sens, Colegiul penal remarcă că o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, față de natura și gravitatea faptei comise, a circumstanțelor reale privind săvârșirea acesteia și a celor personale ale inculpatului, pedeapsa sub formă de amendă stabilită de instanța de apel este aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la corijarea și reeducarea inculpatului, la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de fapta comisă.

Colegiul penal constată că, instanța de apel, după cum rezultă din partea descriptivă a deciziei, și-a motivat soluția adoptată indicând din care motive a ajuns la concluzia că corijarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de amendă, soluție detaliat expusă la pct.4 al prezentei decizii, pe care instanța de recurs o însușește pe deplin, astfel că temeiul invocat de părțile vătămate, precum că instanța nu și-a motivat soluția în acest sens, este neîntemeiat.

Prin urmare, pedeapsa stabilită lui Iu.Nichitin este individualizată conform prevederilor legale, la aplicarea căreia instanța de apel a ținut cont de prevederile art.61, 75 Cod penal, iar hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, iar temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpatul nu poate fi corectat fără izolare de societate, nu s-au stabilit.

Totodată, sub aspectul vizat, Colegiul penal consideră neîntemeiate argumentele invocate de părțile vătămate, precum că instanța de apel nu a luat în considerație gravitatea infracțiunii, pe care inculpatul nu o recunoaște și de impactul social al faptei, deoarece se contrazic prin hotărârea pronunțată, care este motivată, inclusiv, sub acest aspect.

În context, Colegiul penal precizează că, potrivit art.66 Cod de procedură penală, recunoașterea vinovăției este un drept al vinovatului, dar nu o obligație.

Prin urmare, nerecunoașterea vinovăției nu poate fi privită ca un impediment pentru a fi luate în considerație alte criterii de individualizare a pedepsei penale întru neaplicarea unei pedepse sub formă de amendă, ca și circumstanța că nu a recuperat prejudiciul material cauzat prin infracțiune or, Colegiul reiterează că instanța de apel a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal și corect, ținând seama de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului, i-a aplicat o pedeapsă echitabilă, în limita sancțiunii normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, care corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, fiind individualizată conform prevederilor legale.

De asemenea, lipsit de temei este și argumentul recurenților, precum că instanța de apel nu a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, deoarece în cazul dat, legiuitorul a

prevăzut că pedeapsa complementară facultativă a privării de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată doar în situația în care instanța aplică pedeapsa principală cu închisoarea, în celelalte cazuri, respective, când se stabilește pedeapsa cu amenda sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsa facultativă nu poate fi aplicată.

La fel, după cum rezultă din recurs, părțile vătămate nu sânt de acord nici cu soluția instanței de apel în latura civilă, considerând că este insuficientă și neargumentată suma prejudiciului moral dispus spre încasare în folosul lor de la inculpat, că incorect instanța nu a admis acțiunea în partea încasării prejudiciului material, de rând ce au fost prezentate probe ce certifică cuantumul acestuia și nu s-a expus asupra prejudiciului moral și a cuantumului cheltuielilor pentru asistență juridică.

Colegiul penal verificând legalitatea soluției instanței de apel, în ce privește prejudiciul moral dispus spre încasare de la inculpat în folosul părților vătămate *N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, Iu.Caraseni, O.Caraseni* în mărime de câte 2000 lei, pentru fiecare, îl consideră unul echitabil, la care instanța de apel a ținut cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, a reținut atât gravitatea suferințelor psihice ale părților vătămate, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume nivelul suportării de către acestea a suferințelor psihice în urma vătămării corporale aduse sănătății acestora, luându-se în considerație gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Mai mult, instanța de recurs reține că legiuitorul nu a prevăzut niciun criteriu după care trebuie evaluat cuantumul despăgubirii pentru repararea prejudiciului moral, dar în literatura de specialitate și practica judiciară au fost stabilite anumite criterii de apreciere a prejudiciului moral, legate de: - importanța valorii morale lezate; - durata și intensitatea durerilor fizice și psihice; - tulburările și neajunsurile suferite de victima prejudiciată moral. Aprecierea trebuie făcută *in concreto*, de la caz la caz, în funcție de toate circumstanțele și împrejurările speței, de care s-a condus instanța de apel când a dispus încasarea despăgubirilor morale, reieșind din conduita culpabilă a inculpatului, cât și din suferințele fizice și psihice pe care le-au avut de suportat părțile vătămate de pe urma acțiunilor inculpatului și care, în cuantumul dispus spre încasare și acordat de instanța de apel, este justificat.

Colegiul consideră corectă concluzia instanței de apel, care a admis în principiu acțiunea civilă, privind încasarea prejudiciului material, lasând ca asupra cuantumului acestuia să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, deoarece bonurile de plată în confirmarea cheltuielilor suportate de partea vătămată *N.Parasca-Caraseni* anexate la materialele cauzei, nu confirmă suma prejudiciului solicitat de către aceasta, bonul fiscal nr.1082 din 02.01.2014 de la Compania „Orange” nu certifică cheltuielile pentru convorbirile telefonice cu persoanele indicate în cererea de chemare în judecată pe toată perioada urmăririi penale de la producerea accidentului, dar certifică doar suma achitată, contractul nr.1 din 23.01.2014, este un contract de vânzare-cumpărare, dar nu de locațiune a automobilului, care a fost încheiat până la ziua producerii accidentului. Mai mult, în acțiune se solicită și repararea venitului ratat, calculat pe zi și ore, reieșind din certificatul de venit, care nu a fost eliberat de un organ competent, ca organul fiscal, mai mult, venitul ratat urma a fi probat de către persoana vătămată, precum că s-a aflat la procuratură, la compania de asigurare, la consultații și investigații medicale, la ofițerul de urmărire penală, în judecată, pentru a putea

fi încasat în mărimea solicitată.

În asemenea situații, când instanța constată că întru stabilirea exactă a sumei despăgubirilor datorate părții civile ar dura o anumită perioadă, ceea ce ar duce la tergiversarea cauzei, aceasta este în drept să nu mai constate existența sau nu prejudiciul, dar să admită în principiu acțiunea civilă.

Prin faptul că acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material a fost lăsată pentru examinare în ordinea procedurii civile, partea vătămată va avea posibilitatea de a prezenta toate probele în confirmarea cheltuielilor materiale suportate în urma cauzării prejudiciului sănătății, și celorlalte cheltuieli, inclusiv și pentru asistență juridică, și a-și recupera efectiv prejudiciul cauzat.

Cu referire la recursul declarat de inculpatul Iu.Nichitin.

Drept temei pentru recurs inculpatul invocă prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor, dar Colegiul constată că motivul invocat de recurent nu este aplicabil din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

După cum rezultă din conținutul recursului, autorul acestuia nu este de acord cu condamnarea sa în baza art.264 alin.(1) Cod penal, considerînd că lipsesc probe certe ce ar confirma vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii imputate și că instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în cererea de apel, fiind ignorate concluziile expertizei auto-trasiologice nr.712 din 12.05.2015, prin care s-a constatat că N.Parasca-Caraseni putea evita producerea accidentului, prin frînare, prin ce a ignorat prevederile art.45, 42 din Regulamentul circulației rutiere și că dacă aceasta ar fi reacționat prompt văzînd automobilul său ce staționa de-a curmezișul drumului ca urmare a derapării, ar fi putut evita accidentul, expertiza auto traseologică nr.712, nu a fost dusă la bun sfârșit, iar cea suplimentară numită la 13.07.2015, nu a fost realizată; - nu s-a luat în considerație influența condițiilor climaterice și a stării drumului asupra producerii accidentului rutier, ignorîndu-se în parte vinovăția serviciilor de gestionare a drumurilor în producerea acestui accident, iar declarațiile martorului A.Spinatiev au fost distorsionate.

Conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, poate administra, la cererea părților, orice probe noi, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Ținînd seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe în partea vinovăției inculpatului, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală, pe care suplimentar și minuțios le-a verificat în ședința de judecată, le-a dat o apreciere justă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, încadrarea juridică a acțiunilor acestuia fiind justă.

Din conținutul deciziei rezultă că această concluzie s-a tras avînd în vedere declarațiile inculpatului, părților vătămate N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, a martorului A.Spinatiev, a expertului M.Tverdohlev și actele cauzei - procesele-verbale de cercetare a locului

accidentului rutier din 24.12.2013 tabelul fotografic și schița accidentului rutier, de examinare medicală de constatare a consumului alcoolului, stării de ebrietate și a naturii ei nr.2270 și nr.2299 din 24.12.2013, rapoartele de expertiză medico-legale nr.180/D, 177/D, 178/D și 219/D din 05.02.2014, 03.02.2014, 31.01.2014 în privința părților vătămate, probe care sânt detaliat descrise în textul deciziei instanței de apel, cât și la pct.7.2. al prezentei hotărâri.

Reținând acest material probator, Colegiul penal conchide că instanțele de fond, în mod corect au constatat că inculpatul se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate - încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, care a provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, și au reținut o situație de fapt concordantă sub toate aspectele împrejurărilor ce rezultă din aceste mijloace de probă.

Probatoriul administrat confirmă pe deplin existența și săvârșirea de către inculpat a infracțiunii reținute în sarcina lui, atât sub aspectul laturii obiective, cât și a celei subiective.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii imputate inculpatului, inclusiv și vinovăția acestuia, după cum rezultă din decizia instanței de apel, care s-a pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și și-a motivat concluzia prin cumulumul de probe pertinente și concludente, administrate pe parcursul judecării cauzei și apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în mod obiectiv.

Reținând cele menționate mai sus, Colegiul constată că instanța de apel a dat răspuns și la restul motivelor invocate de inculpat în apel, și anume referitor la concluziile din raportul de expertiză auto-trasiologică nr.712 din 12.05.2015, prin care s-a constatat că la momentul tamponării automobilul „Hyundai H1”, se afla în mișcare și dacă automobilul a stat ca obstacol de circulație pentru șoferul automobilului „Volkswagen Polo” în momentul ieșirii de pe acostament și deplasării sale în direcția benzii opuse, la acel moment acest automobil avea posibilitatea tehnică de a evita tamponarea cu automobilul „Hyundai H1”, iar la restul întrebărilor - dacă există vreo legătură de cauzalitate între acțiunile sau inacțiunile inculpatului și urmărirea rezultate din accidentul rutier și cine se face vinovat de producerea accidentului rutier, expertiza nu a dat răspuns din motiv că nu a putut fi prezentat pentru examinare automobilul „Volkswagen Polo”.

Într-adevăr, în cauză a fost admis demersul inculpatului Iu.Nichitin și dispusă prin încheierea din 13.07.2015 expertiza criminalistică, prin care l-a soluționarea expertului s-au pus următoarele întrebări: care este cauza deteriorării centurilor de siguranță la automobilul de model „Volkswagen Polo” și dacă aceste centuri sunt originale la momentul examinării lor sau au fost schimbate de la alt automobil. Potrivit scrisorii Centrului Național de Expertize pe lângă Ministerul Justiției nr.3790 din 03.08.2015, s-a restituit fără executare cauza penală, fără raport de expertiză, pe motivul imposibilității soluționării întrebărilor înaintate în încheierea de numire a expertizei. Totodată, părțile, adică inculpatul, cât și avocatul acestuia, nu au fost lipsite de dreptul de a înainta întrebări expertului, care a fost audiat în instanță.

Lipsit de teme este și argumentul inculpatului, precum că dacă partea vătămată ar fi reacționat prompt, avea să evite accidentul rutier, deoarece fiecare conducător de vehicul trebuie să țină seama permanent de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dat fiind că psihologia conducătorului auto se referă la competența tehnico-profesională dată de nivelul de elaborare și consolidare a priceperilor și deprinderilor necesare stăpânirii

vehiculului și la competența psiho-socială care rezidă în capacitatea de a-și coordona și adapta conduita individuală la regulile și particularitățile traficului.

La caz, atenția inculpatului a constat în aceea că dânsul a perceput că partea de carosabil pe care se deplasa era acoperită cu polei și, coordonându-și conduita, ca reacție, a admis alunecarea anvelopelor pe suprafața carosabilului, în urma căreia a pierdut controlul asupra vehiculului, ieșind pe partea de sens opus a carosabilului. Iar partea vătămată, conducând automobilul regulamentar, nu a putut să prevadă că inculpatul nu va ține cont de condițiile climaterice nefavorabile și starea carosabilului, că acesta va pierde controlul asupra conducerii automobilului și, ca urmare, va derapa și va trece pe banda pe care dânsa se deplasa.

Inculpatul, conducând automobilul, nu a ținut seama de factorii - dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, deoarece atenția distributivă reprezintă acea dexteritate, care este necesară unui șofer pentru a putea conduce în siguranță vehiculul pe drum pentru a nu pune în pericol siguranța traficului; de situația rutieră, ce reprezintă totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalității de conducere a vehiculului și să întreprindă toate măsurile necesare pentru prevenirea accidentului în traficul rutier.

De asemenea, Colegiul penal consideră neîntemeiat și argumentul recurentului, precum că instanțele nu au ținut cont de influența condițiilor climaterice și a stării drumului asupra producerii accidentului rutier, deoarece cert s-a constatat că inculpatul nu a ținut cont de conduita preventivă, care reprezintă comportamentul participantului la trafic ce are drept scop evitarea producerii accidentelor rutiere prin adaptarea modului de deplasare în condiții atmosferice nefavorabile, de drum, de vizibilitate și de intensitatea fluxului de vehicule.

Înainte de pornirea la drum în baza conduitei preventive, conducătorul auto trebuie să se informeze asupra condițiilor meteorologice și să fie pregătit pentru orice fel de condiții atmosferice ce ar putea fi întâlnite: ploaie, ninsoare, îngheț, acesta trebuie să adapteze în funcție de condițiile de drum viteza de deplasare, încât să poată efectua orice manevră în condiții de siguranță, cunoscând acel fapt că condițiile de drum sunt în mod direct influențate de starea vremii și de carosabil.

Inculpatul susține că din cauza condițiilor meteo și a stării drumului dânsul a derapat, însă Colegiul ține să enunțe că derapajul este o consecință a aderenței scăzute a manevrării incorecte a autovehiculului, ce a dus la pierderea stabilității autovehiculului în urma frânării și neadaptării la condițiile de carosabil alunecos.

Neîntemeiată este și afirmația recurentului, precum că instanța de apel a distorsionat declarațiile martorului A. Spinatiev, care a susținut că „automobilul s-a oprit, după care în el s-a izbit automobilul „Volkswagen Polo”, deoarece instanța de apel, menținând soluția primei instanțe în partea vinovăției inculpatului, a verificat declarațiile martorului nominalizat date în prima instanță, constatând că acestea nu au fost denaturate, martorul a confirmat că până a fi aruncați pe acostament, șoferul (Iu. Nichitin) a dovedit să frâneze și să micșoreze viteza, în momentul impactului motorul era oprit și ei stăteau pe loc, dar câte minute au stat nu poate spune, fiindcă totul s-a petrecut într-un timp foarte scurt și nu au reușit să se gândească întru a lua o decizie. Faptul dat încă o dată certifică că inculpatul nu a manifestat prudență sporită și

nu a ținut cont de prevederile art.45 subpct.1), 2) și art.42 subpct.2) din Regulamentul circulației rutiere.

Astfel, analizând materialele cauzei și hotărârea atacată, Colegiul penal constată că decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea parțială a apelului inculpatului, care a contestat vinovăția sa, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală, iar temei pentru casarea acesteia lipsesc.

Potrivit art.435 alin.(1) Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, instanța de recurs respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

În acest context, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursurilor ordinare declarate de către părțile vătămate N.Parasca-Caraseni, Iu.Caraseni, O.Caraseni și A.Caraseni și inculpatul Iu.Nichitin și, potrivit legii, se dispune respingerea recursurilor ca inadmisibile.

Cu referire la recursul ordinar declarat de Caraseni Gheorghe.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în prima instanță și poate da o nouă apreciere probelor din dosar, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Articolul 417 alin.(1) pct.7)-8) Cod de procedură penală, stipulează că decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal conchide că, în cauza dată, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul căroră rezultă că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea parțială a deciziei instanței de apel.

Potrivit textului recursului declarat, Gh.Caraseni a invocat ilegalitatea deciziei, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra temeiurilor invocate în apel referitor la faptul că prima instanță nu s-a expus asupra acțiunii civile declarate de el, prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 15000 lei și a prejudiciului material în sumă de 10419,70 lei.

Colegiul constată că, potrivit părții dispozitive a deciziei instanței de apel, aceasta a admis parțial apelul părților vătămate N.Parasca-Caraseni, A.Caraseni, Iu.Caraseni și O.Caraseni.

Însă, reieșind din partea descriptivă a deciziei, instanța de apel expunând fondul apelului declarat de părțile vătămate, a descris și temeiurile invocate de Gh.Caraseni, referitor la faptul că prima instanță nu s-a expus asupra cerințelor sale din apel, în privința acțiunii civile înaintate de către Gh.Caraseni, deși dînsul a solicitat admiterea integrală a acesteia (f.d.86-88 v.3).

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, prin nepronunțarea instanței de apel asupra motivului invocat de către Gh.Caraseni, instanța de apel a încălcat dreptul părții la un proces echitabil.

Eroarea menționată este o eroare de drept procedurală și se încadrează în prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ce constituie temei de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care instanța de recurs constată erori de drept ce sînt temei de recurs și nu pot fi corectate de instanța de recurs, aceasta dispune casarea hotărîrii atacate și rejudecarea cauzei de către instanța a cărei hotărîre se casează.

În speța examinată, Colegiul consideră că decizia instanței de apel în latura civilă în privința lui Gh.Caraseni referitor la încasarea prejudiciului material și moral urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în aceeași instanță.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, totodată să verifice calitatea persoanei în procesul penal, în coraport cu acțiunea civilă înaintată, și cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de situația constatată, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.1), 2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de părțile vătămate Parasca-Caraseni Nadejda, Caraseni Iuliana, Caraseni Olga și Caraseni Alexandrina-Elena și de inculpatul Nichitin Iurii, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016.

Admite recursul ordinar a lui Caraseni Gheorghe, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 în latura civilă, în cauza penală în privința lui Nichitin Iurii și dispune rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărîrii contestate se mențin.

Decizia în partea dispunerii rejudecării cauzei nu se supune nici unei căi de atac, iar în partea menținerii celorlalte dispoziții, este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 18 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun